بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/054
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: އިބްރާހީމް ނިޒާން، ބަހާރީގެ / ހހ.އުކުގަސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކޮށްލުން)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފު އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 25 ރަޖަބު 1442
09 މާރިޗު 2021

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

17 ރަޖަބު 1442
01 މާރިޗު 2021

<u>އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:</u>

- ނަންބަރު: U2MC-B/2021/07
- ނިންމި ތަން: އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކޮށްލުން)
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 15 ފެބްރުއަރީ 2021
- ނިމުނު ތާރީޚް: 15 ފެބްރުއަރީ 2021

ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރުގެ ރައުޔު (މިރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައްޒާޤު އިބްރާހީމް އާއި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު ތާއީދުކުރެއްވިއެވެ.)

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރި ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ، އއ.އުކުޅަސް / ބަހާރީގެ، އިބްރާހީމް ނިޒާން އެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް:

2. 2021 ޖެނުއަރީ 15 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭގަނޑުގެ ވަގުތެއްގައި އއ.އުކުޅަސް / ސީވިއު ގެސްޓް ހައުސް އަށް އއ.އުކުޅަސް / ބަހާރީގެ، އިބްރާހީމް ނިޒާން، 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަ އަންހެން ކުއްޖެއް ގެންގޮސް ކުއްޖާ ގެތުރު ކުރުވައިގެން ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމަށް ހިތްވަރުދިނީ ކުއްޖާ ދަރުވާ އއ.އުކުޅަސް / ނޫރާނީވިލާ، އަޙްމަދު ފިރާޝް އާއިޝަތު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމާއި ކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވި މައްސަލައިގައި އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރި ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (HA)U-8-MC/2021/06 (17 ޖަނަވަރީ 2021) ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން 18 ޖަނަވަރީ 2021 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް ނިޒާން ހައްޔަރުކުރިއެވެ.[1]

[1] - މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD132307 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާގެ މައުލޫމާތު ފޯމް

3. އިބްރާހިމް ނިޔާޒް ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު އޭނާގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން 18 ޖެނުއަރީ 2021 އިން ފެށިގެން 25 ޖެނުއަރީ 2021 ގެ ނިޔަލަށް އިބްރާހިމް ނިޔާޒް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަރިއަތޮޅު ތޮއްޑޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމުރުނެރެފައިވެއެވެ.[2] މި އަމުރުކުރި ސަބަބުތަކުގައި، ކޯޓުން އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އިބްރާހިމް ނިޔާޒްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ ހެކިބަސްދޭން ތިބި ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާނެ ކަމަށް ބެލެވޭތީ އާއި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ބެލެވެނީއެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން ތަޙުޤީޤު އިތުރަށް ކުރިއަށްގެންދެވުމުން އިބްރާހިމް ނިޔާޒްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރަމުން ގެންގޮސްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

4. އިބްރާހިމް ނިޔާޒް ބަންދުގައި ބަހައްޓާން ޖާރީކުރަމުން ނިންމާކަމަށް ކަނޑައަޅައި އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އިބްރާހިމް ނިޔާޒް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް 15 ފެބްރުއަރީ 2021 ވީ ތާރީޚުގައި އަމުރު[3] ކޮށްފައިވެއެވެ. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި ވަނީ އެ އަމުރަށެވެ.

5. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ކަޝީ އަމުރުގައި، އިބްރާހިމް ނިޔާޒް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "2021 ޖެނުއަރީ 15 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭގަނޑު ވަގުތެއްގައި އއ. ރަސްދޫ ސީވިއު ގެސްޓްހައުސްއަށް، އއ. ރަސްދޫ / ބަގީޗާގެ އިބްރާހިމް ނިޔާޒް، 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަ އަންހެނުން ކުއްޖެއް ގެންގޮސް ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށް، ކުއްޖާ ގްރޫމް ކުރުވައިގެން ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމަށް ހިއްވަރުދިނީ ކުއްޖާ އއ. ނޫރާނީ ވިލާ / އަޙްމަދު ޒިޔާޝް އާއިއެކު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގާފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަ އާއި، 2021 ޖެނުއަރީ 15 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭގަނޑު ވަގުތެއްގައި އއ. ރަސްދޫ / ސީވިއު ގެސްޓްހައުސްގައި އއ. ރަސްދޫ / ނޫރާނީ ވިލާ އަޙްމަދު ޒިޔާޝް އުމުރުން 18 އަހަރުން ދަށުގެ އަންހެނުން ކުޑަކުއްޖަކު ގްރޫމްކޮށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައިވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި، މީނާ، އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާން ޝަރުޢީ ހަމައެއް ނެތުން" މިފަދައިންނެވެ.

---

[2] އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ތޮއްޑޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U1MC/2021/04 ކަޝީ އަމުރު

[3] އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ކަޝީ އަމުރު

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

6. އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްމީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ޙުކުމް އަމުރު އުވާލުމަށް ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބެލުން، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅައި އިސްތިއުނާފީ ބަޔާންކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވައިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

6.1 އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްމީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ޙުކުމް އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބެލުން ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

6.2 އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްމީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ޙުކުމް އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "މަތީ މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބެލުން ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

7. އިބްރާހީމް ނިޒާމްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކުން އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްކަން އެނގެއެވެ. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށްތަކަކީ، ޖިނާއީ ބޮޑުކުށެއް ކަމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[4]ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

8. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުން ޙާލަތެއް ދެކޮޅުވެރިފަރާތާ ކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ ބަންދުކުރުމުގެ ޙާލަތްތަކުގައި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފެނިއްޖެނަމަ އަމުރުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

(1) އެއްގަމު ޤާނޫނުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ އެމައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދެއްކުން މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް އޭނާ މަސައްކަތް ކުރާނެކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާ ފިލައިގެން ހިނގައިދާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(3) އޭނާ ޖިނާއީ ޢަމަލުކުރާނެކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(4) އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާލާފައިވާ ކަމަކަށް ވެދާނެކަމަށް ބެލެވުން.

9. އިބްރާހީމް ނިޒާމްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑުކުށެއް ކަމުން، އޭނާގެ ފުރުޞަތު މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެއެވެ. މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެ ޢަމަލު ހިންގުން ޖެހޭނީ އުމުރުގެ ފުރުޞަތު ނުރައްކާލާފައި ނުވާ ގޮތަށް ބަންދުކުރުމެވެ. މިކަން މިކޯޓުން ކުރިން ނިންމާފައިވާ ބައެއް ގަޟިއްޔާތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[5]

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2020 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް 3 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/194 އާއި ނަންބަރު 2012/HC-A/260 އާއި ނަންބަރު 2016/HC-A/52 ގަޟިއްޔާ.

10. އިބްތިހާޖް ނިޔާޒްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށާއި ގުޅިގެން ތުހުމަތު އުފެދޭ މިންވަރުގެ ހެކި ހުށަހެޅިފައިވާކަން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބެލުމުން އެނގެން އެބައޮތެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އިބްތިހާޖް ނިޔާޒްގެ މައްޗަށް ކުރާ ތުހުމަތާއި ގުޅިގެން އިބްތިހާޖް ނިޔާޒްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ތަމްދީދު އެކިފަހަރުމަތިން ކޯޓުން އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަން އެނގޭއިރު، އެއިން ކޮންމެ އަމުރެއްގައި ވެސް، އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ ހަމައެކަނި ނުފޫޒު ފޯރުވައިފާނެކަމަށް ފެންނާތީ އާއި އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ ހަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެކަމަށް ފެންނާތީކަން އެނގެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން އިބްތިހާޖް ނިޔާޒް ޝަރުޢީގޮތުން ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، އެ ސަބަބުތަކަށް އެކަށީގެން ހުރިކަން ނުވަތަ ނުރައްކާވާނެ ގޮތަށް ނިންމާފައިވާކަން އެނގޭކަށް ނުވެއެވެ. އަދި އެ ސަބަބުތަކަށް ދިމާ ދަލީލެއްވެސް އެނގެންނުހުރެއެވެ. އިބްތިހާޖް ނިޔާޒް ބަންދުން ދޫކޮށްލިނަމަ ސަބަބުގެ ގޮތުގައި އަދާލަތުގެ އުސޫލުތަކާ ކޯޓުން ފުރުޞަތު ލިބިދޭ ގޮތަށް ސަބަބުވާ، އިބްތިހާޖް ނިޔާޒް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ހުރަސްއަޅާ ކަމެއް ނެތް ކަމަށް ނިންމާލެވެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

11. މި މައްސަލައިގައި ޝަރުޢީމަރުޙަލާއަށް އިބްތިހާޖް ނިޔާޒް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ކޯޓު އަމުރުގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާތިލްކޮށް، މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޮށްފައިވާ ޤަރާރު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްސަލަ ބަލައި، މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްލާމީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ އަލީގައި މި މައްސަލަ އަލުން ބަލައި އިބްތިހާޖް ނިޔާޒްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 46 ވަނަ

މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް މި މައްސަލަ ތަޙްވީލު ކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު U2MC-B/2021/07 ކޯޓު އަމުރުގައި އިބްރާހީމް ނިޔާން ޝަރުޠުތަކާއިއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލްކޮށް މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އިބްރާހީމް ނިޔާން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަދި ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ބަލައި، މިޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ އަލީގައި މި މައްސަލަ އަލުން ބަލައި އިބްރާހީމް ނިޔާންގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އަރިއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ރަސްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް މި މައްސަލަ ތަޙްވީލްކޮށް މި ޤަޟިއްޔާ ބަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ